

Typologie kusových pecí

... dle nálezů ve střední části Moravského krasu

Vestavěná pec s tenkou hrudí

Nález v polesí Olomučany, lesní odd. 98/1

Výzkumy v letech 1977-1980

V souvislosti s nadzemními pecemi s mělce zahloubenou nístějí.

Typ pece zapuštěný ze tří stran do rostlého terénu; hruďní partie je volná, modelovaná z jílu. Nejlépe zachovaný exemplář byl vyzvednut a je umístěn v expozici muzea v Blansku.

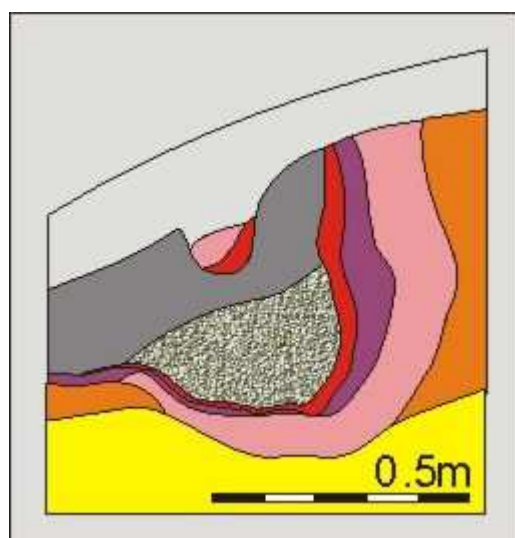
O dmýchání vzduchu svědčí nálezy dyzen v odpadových haldách. Často se v odpadu vyskytovaly fragmenty dyznových panelů. O vypouštění strusky svědčí typické vějířovité slitky a mělce zahloubená až svážná nístěj.

pec	výška	šířka nístěje	délka nístěje	zahloubení nístěje	kychta
I. (th)	620mm	300mm	340mm	90mm	150x120mm
II. (th)	630mm	*	*	80mm	*
III. (th)	390mm*	*	*	*	*
IV. (th)	*	*	*	*	*
V. (š)	*	370mm	400mm	150mm	*
VI. (š)	*	350mm	370mm	130mm	*
VII. (š)	*	350mm	450mm	120mm	*
VIII. (š)	*	330mm	400mm	130mm	*
IX. (th)	620mm	350mm	400mm	svážná	120x120

* nedochovaná

th- pec s tenkou hrudí

š- šachtová pec

řez pecí podle nálezové situace

Nadzemní šachtová pec s mělce zahlobenou nístějí

Nález v polesí Olomučany, lesní odd. 98/1

Výzkumy v letech 1977-1980

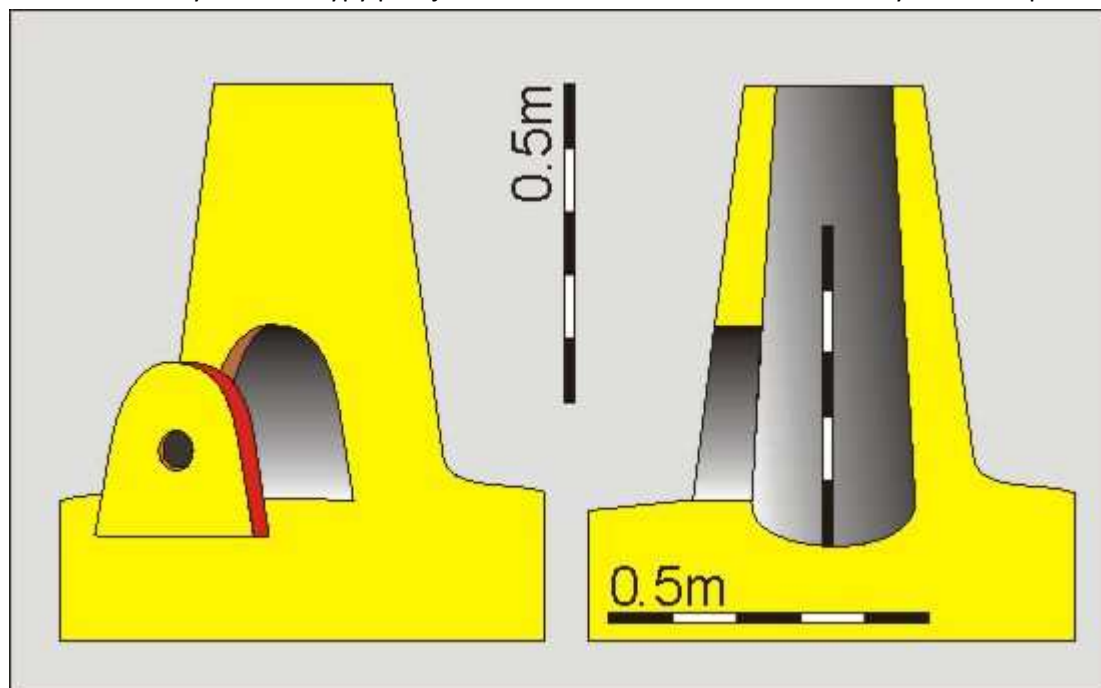
V souvislosti s nadzemními pecemi s tenkou hrudí.

V nálezech se zachovaly pouze nístěje pecí. Použité dyznové panely byly stejného tvaru a konstrukce jako u vestavěné pece s tenkou hrudí.

Velikost dyzen: L=100mm D=50mm d=24mm

Dyznový panel: tvar obráceného U s nálevkovitým otvorem pro zaústění dyzny, v něm je uložena keramická vložka, ve které je utěsněna dyzna. H=280mm Š=260mm síla stěny 40mm

Datování lokality s oběma typy pecí je určeno na základě nalezené keramiky do druhé poloviny 9.století.

Želechovická pec

Nález v polesí Olomučany, lesní odd. 98/2 a 98/3

Nalezené pece analogické pecím želechovické hutní soustavy. Pece jsou zcela zapuštěné do jílovité hlíny a do kprostotu pece vede široký tunel se silně propálenými stěnami. Tunel přecází v nístějí, na niž navazuje baňkovitá šachta s podkovovitou dutinou v zadní stěně. V horní partii se šachta silně zužuje a vyústí kychtou v svrchní plošně jílovité lavice. Vzduch byl stejně jako u želechovických pecí dmýchán zezadu týlovou dyznovou cihlou.

Rozměry dobře dochované pece č. I.

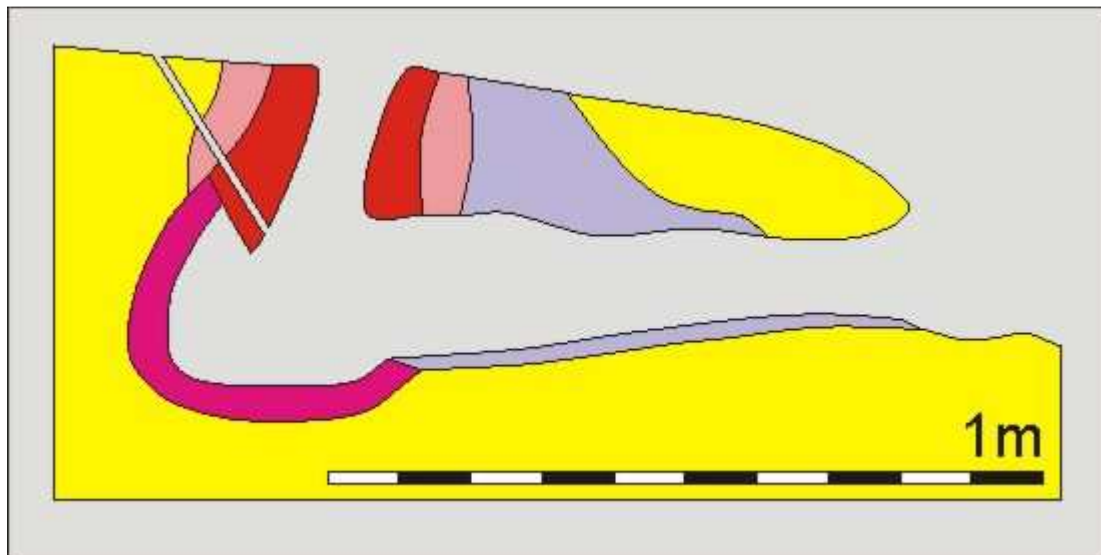
Tunel: šířka ústí 400mm výška ústí 220mm celková délka 70cm

Celková délka pece: 1060mm

Šachta: výška 500mm nístějí 280mm x 360 mm

Kychta: 150mm x 150mm

Datování hutí je na základě nálezů keramiky (98/3) je do 8. století

Nadzemní šachtová pec s kotlovitě zahlubenou nístějí.

Nález Olomučany, parc. 951/2 951/3 (č.popisné 245)

rozměry nístěj:

hloubka 550mm délka 450mm šířka 400mm

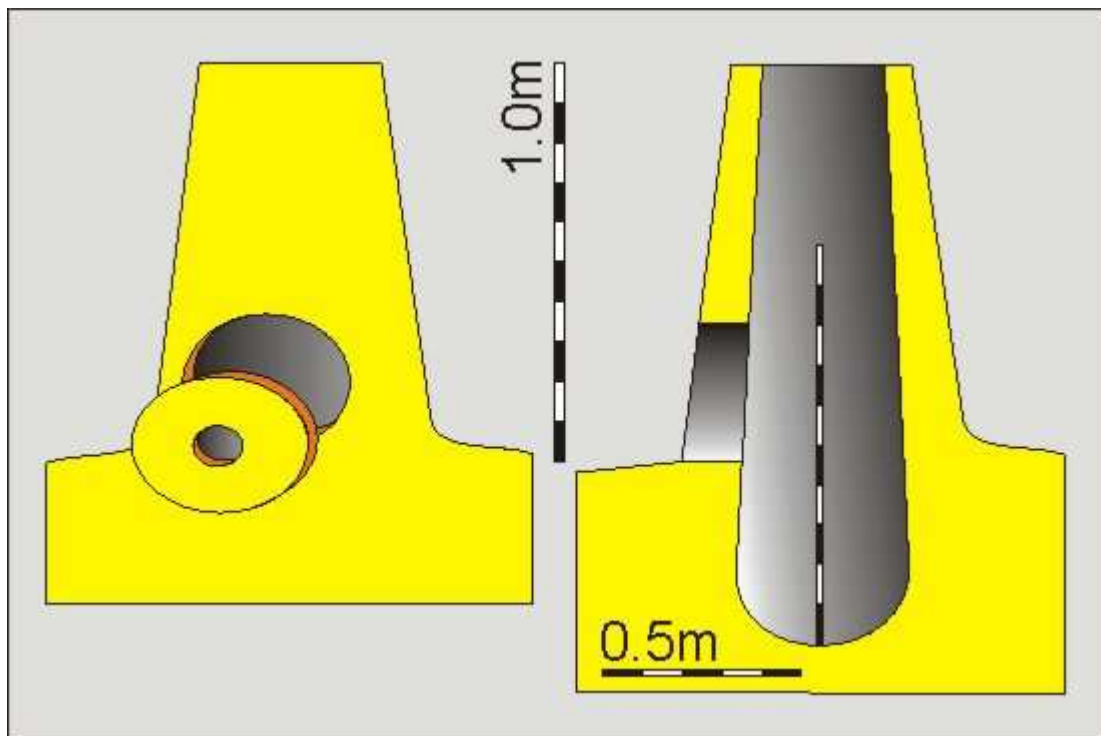
hloubka 400mm

Odhadovaná nadzemní výška pece 450mm

dýznový panel oválného tvaru, ve středu síla 75mm u okraje 35mm

Datování na základě nalezené keramiky na počátek doby mladohradištní, konec 10. a počátek 11. st.

Formové vložky, kvalitně vypálené, jemný materiál bez příměsí písku, masivní stěny - až 20mm.

Literatura:

1/ Souchopová, V.: Počátky západoslovanského hutnictví železa ve světle pramenů z Moravy, studie Archeologického ústavu AVČR v Brně, Brno 1995